

1. Шефови дипломатија земаља чланица Европске уније (ЕУ) закључили су да европско Вијеће током прве половине следеће године треба да предложи отварање преговора са Србијом уколико се настави с реформама и оствари довољан напредак у дијалогу с Приштином. Како оцјењујете чињеницу да Србија, ипак, није добила тачан датум почетка преговора? Колико је то фрустрирајуће, је ли ЕУ на неки начин тиме изневјерила очекивања ЕУ и који су даљи кораци Ваше земље?

МСП: Задовољни смо закључцима Савета министара ЕУ који су потврђени на Европском савету јер они отварају перспективу да Србија до јуна 2013. добије датум за почетак преговора о чланству у ЕУ. Посебно је значајно што су тиме верификовани резултати политичког дијалога између Републике Србије и Приштине, који су отворени на нивоу премијера Србије и одговарајућег представника привремених институција на КиМ. Србија ће наставити да улаже конструктивне напоре на том плану, као и у погледу испуњавања критеријума за чланство у ЕУ.

2. Казали сте да би Србија одустала од чланства у Европској унији уколико би оно било увјетовано признањем Косова, мислите ли да и посљедњи потези ЕУ иду управо у правцу притисака на Србију да се изјасни у правцу признања Косова?

МСП: Србија никада неће признати једнострано проглашену независност Косова. Напротив, процес приближавања Србије ЕУ који је потврђен управо усвојеним закључцима уопште не отвара то питање и својим кључним поставкама, с обзиром да и пет земаља чланица ЕУ не признаје ЈПН Косова, задржава статусно неутрални став.

3. Какви се потези Србије могу очекивати у вези с коначним рјешавањем питања Косова? Ви сте казали да «Србија неће укинути институције на Косову», али, истовремено, и да «не желите да Албанци пате, већ да нормално живе». Да ли онда још постоји могућност подјеле Косова, односно да Србија, ипак, задржи контролу над сјевером Косова? Хоћете ли и због захтјева српске заједнице на Косову инсистирати на томе?

МСП: Србија се бори против сепаратизма албанске националне мањине на Косову и Метохији. Свака земља би исто поступила, неке би прибегле и употреби оружја. Ми зелимо ресење мирним путем, а оно мора бити уравнотежено да би било одрживо, да би било истинско и трајно.

4. Може ли и колико на рјешавање питања Косова утјецати чињеница да ће на чело косовске владе поновно доћи Рамуш Хараднај, ослобођени заповједник ОВК? Колико он уопће може бити преговарач?

МСП: Ради се о унутрасњим политичким односима у нашој јужној Покрајини и не бих уопште зелео да шпекулишем о томе „шта би било кад би...“

5. Какви су односи Србије и Русије? Колико ће се утицај Русије, по нама, ширити на простору Балкана у будућности? Да ли је Србија ближа војном савезу Русије и неколико

бивших совјетских република или, ипак, НАТО-у?

МСП: Односи Србије и Русије су традиционално добри и пријатељски, засновани на историјској, културној, духовној и језичкој блискости, које одликује подударност ставова по широком обиму питања од међународног значаја. Редовни су сусрети и посете на највишем и високом нивоу. Преседник Николић се до сада већ два пута сусрео са председником Путином, а интензивни су и сусрети других високих функционера. Захвални смо на подршци коју Русија пружа суверенитету и територијалном интегритету Србије и напорима да питање КиМ решимо мирним и дипломатским путем. Русија је и један од главних економских партнера Србије. У периоду јануар-октобар 2012. године забележена је робна размена од 1,73 млрд. УСД. Развијена сарадња присутна је и у области нафтне и гасне привреде, а Србија је једна од земаља учесница пројекта гасовода Јужни ток. Народна скупштина Републике Србије је у децембру 2007. године усвојила Декларацију о војној неутралности која искључује чланство Србије у било ком војном савезу.

6. Како оцењујете односе Србије и Турске? Колико сте задовољни и у ком правцу би се могла развијати та сарадња? Да ли сте задовољни економском сарадњом?

МСП: Оцењујемо да су укупни билатерални односи веома добри и развијени, између две земље постоји интензиван политички дијалог на свим нивоима. Сматрамо да постоје сви услови за развој свеобухватне билатералне, а пре свега економске, сарадње између две земље. Турска показује снажан економски интерес за регион Балкана, укључујући и Србију, имајући у виду да за Анкару, Србија представља важан саобраћајни коридор и најкраћу везу са Европом и европским тржиштем. Међутим, упркос потписаним и имплементираним споразумима о слободној трговини и међусобном укидању виза, привредна размена између Србије и Турске, у износу од скоро пола милијарде америчких долара, иако дуплирана у последње две године, не одговара постојећем нивоу политичког дијалога и потенцијалу којим објективно располажу две земље. У том смислу, сматрамо да су се стекле све претпоставке за динамичнији развој привредне сарадње, како на плану повећања спољнотрговинске размене, тако и инвестиција, посебно у домену изградње инфраструктуре у РС. Сматрамо, такође, да постоје значајне могућности за сарадњу у области заједничког наступа на тржишту трећих земаља, пре свега у регионима БИ и Северне Африке.

7. Какав је ваш став о ширењу утицаја Турске на Балкану и њеном настојању да помирљивом политиком, избегавањем сукоба, буде један од фактора стабилности у овом делу света? О томе су у последње време често говорили на Балкану, па има и негативних коментара.

МСП: Србија има велико уважавање за растућу улогу Турске у међународним односима, а што је, између осталог, резултат раста турске економије, која је по величини на шеснаестом месту у светским размерама, а на шестом у поређењу са европским економијама. Сматрамо да, с обзиром на историјске везе са регионом ЗБ, Турска може да има значајан допринос у јачању стабилности и стварању

позитивне атмосфере у односима у региону, наравно уз уважавање легитимних интереса народа и земаља на овом простору. У том смислу, политика Турске, заснована на принципима међународног права, Повељи УН и Завршном документу ОЕБС из Хелсинкија несумњиво може допринети побољшању односа и укупног међусобног разумевања земаља нашег региона, као и превазилажењу неспоразума и проблема насталих током недавне прошлости.

8. Шта мислите о све гласнијим најавама стварања „Велике Албаније“? Колико то може бити проблем Балкана? Недавно сте посетили ту земљу, да ли сте стекли утисак да се о томе размишља?

МСП: Сматрамо да је промовисање идеје „Велике Албаније“ супротно свему за шта се данас залаже ЕУ и све земље које јој теже. Став Србије, у том смислу, веома је јасан – противимо се свим насилним променама међународно признатих граница, посебно на Балкану, који због своје етничке разноликости представља изузетно осетљиво подручје, где је еуфорична и националистички интонирана реторика вишеструко штетна. Сматрамо да овакве и сличне изјаве не доприносе јачању поверења и сарадње међу ЗЗБ. Наглашавамо да је Србија трајно опредељена да развија и унапређује билатералне односе и сарадњу са свим суседним земљама и, у том контексту, Албанију види као важног партнера са којим жели да постигне стабилне добросуседске односе и да унапређује сарадњу у областима где је то могуће и где постоје заједнички интереси.

9. Зашто је Србија подржала Палестину да добије статус државе посматрача нечланице? Какве сте реакције добили тим поводом? Поготово јер, како се чини, Србија има прилично добре односе са Израелом?

МСП: Р. Србија је заједно са 132 државе чланице УН, међу којима је и већина чланица ЕУ, донела одлуку да гласа у прилог Резолуције о давању статуса државе посматрача нечланице Палестини. Таква одлука донета је у складу са бројним раније донетим резолуцијама Савета безбедности и Генералне скупштине УН, које потврђују права Палестинаца на самоопредељење. Србија истиче важност хитног наставка мировних преговора и убрзања постизања мирног решења, у складу са одлукама Савета безбедности УН, као и Мадридским принципима, а што је у интересу и Палестине и Израела. Израелу је познат став Р. Србије по овом питању и овакав исход гласања неће утицати на традиционално добре билатералне односе двеју врло пријатељских земаља.

10. Након ослобађајуће пресуде у случају „Готовина и Маркач“ дошло је до озбиљних проблема на релацији РХ-РС. Могу ли проблеми у односима две земље бити извор проблема и у целом балканском региону? Након те пресуде могло се из више извора чути како су односи на Балкану погоршани. Какви су ваши коментари?

МСП: Пресуда без сумње упућује лошу поруку региону, јер показује да је могуће чинити најтеже злочине и не бити кажњен за њих. Таква ситуација сигурно отежава укупан процес помирења међу земљама и народима на овом подручју.

Ипак због боље будућности грађана и једне и друге земље ми морамо учинити све са наше стране да процес помирења учинимо могућим.

Србија и Хрватска су суседи и биће суседи, због чега су упућени на унапређивање својих односа. У том циљу, на неколико састанака са хрватском колегиницом В. Пусић, успели смо да дефинишемо механизме за решавање отворених питања и да се сагласимо око области у којима је могуће интензивирати сарадњу. Једна од њих је и сарадња на пољу евроинтеграција и наши тимови увелико раде на дефинисању правног оквира који би регулисао ту сарадњу.

11. Шта Србија очекује од најављене расправе пред ГС УН о Хашком трибуналу? Какве се последице могу очекивати?

МСП: Јавна расправа у Генералној скупштини Уједињених нација, заказана за 10. април 2013. године под називом „Улога међународног правосуђа у постизању помирења“, пружа могућност Р. Србији да међународну јавност упозна са својим погледима на рад међународних трибунала. Очекује се да би на крају дебате требало да се усвоје закључци у форми званичног документа.

12. Може ли по вама овај део света опет бити и безбедоносно питање? Видимо кризе у БиХ, у односима Србије и Хрватске, у последње време и у Македонији. Да ли је Балкан и на 100 годишњицу Балканских ратова, пред новим изазовима?

МСП: Нема тајни да разлике међу нама и даље постоје, али мислим да данас сви схватају да смо већ изгубили превише времена и да нико нема право да угрожава бољу будућност свих наших грађана. Ми у Србији смо мишљења да је у општем интересу да наш регион буде развијен, стабилан и миран, као и да различитости у њему треба да буду посматране као богатство, а не као извор неспоразума и проблема.

13. Како оцењујете односе БиХ и Србије? Планирате ли у скорије време посету МСП И. Мркића Сарајеву? Шта је циљ спољне политике Србије у БиХ?

МСП: Односи са БиХ су добри и стабилни, али свакако да постоји простор и за њихово даље унапређење. У том циљу планирам да посетим Сарајево крајем ове године, а за почетак следеће године очекујемо посету председавајућег Савета министара БиХ В. Беванде Београду. Србија БиХ доживљава као веома блиску државу са којом жели да има најбоље могуће односе.

14. Бошњачки члан председништва Б. Изетбеговић не жели да се састане са ПР РС Т. Николићем у контексту Николићевих изјава о „полаганом одумирању БиХ“ те у вези са негирањем геноцида у Сребреници? Какви су ваши коментари? Колико запаљива реторика може бити извор проблема на Балкану?

МСП: Изјаве ПР РС Т. Николића су погрешно интерпретиране и извучене из контекста. Сматрамо да је за решавање свих евентуалних неспоразума најбоље разговарати на високом и највишем нивоу од стране легитимно изабраних

представника две земље.

15. Да ли је у скорије време могућ нови трилатерални састанак на линији Београд-Загреб-Сарајево?

МСП: Свакако, то је нешто о чему размишљамо.

16. Председник Р. Српске М. Додик објавио је документ у којем наводи како би било оптимално да „БиХ буде цела из три дела“. Такође, Додик често жели да остави утисак да је „Србија иза њега“ у оваквим политичким потезима. Какви су ваши коментари?

МСП: Не желим да коментаришем изјаве званичника у БиХ, без обзира да ли се ради о онима које стижу из Сарајева или онима из Бањалуке. Позиција Србије у погледу БиХ је јасна и принципијелна. Србија подржава суверенитет и територијални интегритет БиХ и све оно што је договорено Дејтонским споразумом. Подржаћемо све оно око чега се договоре три конститутивна народа у БиХ.

17. Како би се Србија понашала у случају да Р. Српска прогласи независност? Да ли би признали Р. Српску као независну државу?

МСП: Мислим да то нико не поставља као питање и могућност. То свакако није нешто о чему се размишља у Београду. Мислим да сам вам одговором на претходно питање, у погледу позиције Србије према БиХ, одговорио и на ово.

18. Долазе најаве из Европске уније о могућем укидању виза за грађане Балкана, посебно Србије? Хоће ли се, по Вама, то догодити и шта би то значило за овај дио свијета?

МСП: Ми мислимо да до тога неће доћи јер Србија координисано делује, кроз сарадњу са Бриселом и са односним земљама чланицама, у циљу решавања овог проблема, односно свођења броја азиланата на најмању могућу меру. У питању су искључиво економски мотиви изазвани претежно садашњом социо-економском кризом. Евентуално увођење виза негативно би се одразило на укупну ситуацију и расположење грађана Србије према ЕУ, а јасно је да би имало негативне последице и на ширем плану.

19. Колико је ЕУ, у вријеме када се и сама суочава с бројним проблемима кризе, стварно заинтересирана за интеграцију овог дијела свијета у европске процесе? Недавно смо имали прилику гледати и негативне коментаре у контексту Хрватске која је већ раније стекла увјете за улазак у ЕУ?

МСП: Закључци Савета Европске уније отварају даљу перспективу процеса проширења које, као дугорочно стратешко опредељење Европске уније, није доведено у питање. Иако суочена са унутрашњим проблемима, Европска унија је на путу њиховог позитивног решавања, што је потврђено и у ставовима највиших званичника ЕУ на протеклом заседању Европског савета. Као илустрацију навешћемо и недавну изјаву Лусинде Крејтон, државне секретарке у Министарству

за европске послове Ирске, која је, приликом представљања приоритета ирског председавања Саветом Европске уније, истакла да је њена земља велики ентузијаста када је реч о проширењу Европске уније.